

VII.

Die Vision des Adamnán.

1. Dieser Text wird hier aus zwei Handschriften mitgetheilt:

1) aus dem Lebor na hUidre (circa 1100 geschrieben, s. oben S. 114), im Facsimile p. 27—31;

2) aus dem Lebor Brec, einer Handschrift aus dem Ende des 14. Jahrhunderts, die sich gleichfalls im Besitz der Royal Irish Academy zu Dublin befindet, und gleichfalls in Facsimile publicirt worden ist*, im Facsimile p. 253—256.

Der Text des Lebor na hUidre ist bereits von Stokes edirt, mit englischer Uebersetzung und mit werthvollen Anmerkungen, Simla 1870 (s. Gramm. Celt.² p. XL). Da diese Ausgabe sehr selten ist — „Fifty copies privately printed“ steht auf dem Titel —, so wird ein neuer Abdruck nicht unnöthig sein. Nach Stokes existirt derselbe Text in einer Handschrift der Pariser Bibliothek, Ancien Fond, No. 8175.

2. Die Fís Adamnáin gehört zu den merkwürdigsten Producten der altirischen christlichen Literatur. Den Ausgangspunkt bilden die (in LBr. weitläufiger commentirten) Bibelworte: *Magnus Dominus noster, et magna virtus ejus, et sapientiae ejus non est numerus. Suscipiens mansuetos Dominus humiliat autem peccatores usque ad terram* (Psalm 147, Vers 5 und 6). Die Belohnung der Guten und die Strafe der Bösen

---

* Leabhar Breac, The Speckled Book, otherwise styled Leabhar Mór Dúna Doighre u. s. w., Part I, Dublin 1872, Part II, 1876.

wird veranschaulicht durch das, was Adamnán einst gesehen hat. Denn die Geheimnisse von Himmel und Hölle wurden den Aposteln und anderen Heiligen geoffenbart, zuletzt aber dem Adamnán. Am Feste Johannis des Täufers verliess dessen Seele ihren Körper, und schaute, geführt von ihrem Schutzengel, zuerst das himmlische Königreich (Cap. 4) und dann die Hölle (Cap. 21). Beide Reiche werden ausführlich geschildert, denn che die Seele in ihren Leib zurückkehrte, erhielt Adamnán den Auftrag vor Mönchen und vor Laien zu predigen, was die Guten und was die Bösen im jenseitigen Leben erwarten. Davon predigte Adamnán in der grossen Versammlung, als das Gesetz des Adamnán eingeführt wurde, davon predigte früher Patraic, davon predigten Petrus, Paulus und die übrigen Apostel, davon Pabst Silvester in der grossen Versammlung, in welcher er Rom von Constantin erhielt, davon Fabian, der den Kaiser Philippus bekehrte, davon Eli unter dem Baume des Lebens im Paradiese (Cap. 31 ff.). Auf die vielfachen Beziehungen dieses Tractats zu Dante's Divina Comedia hat bereits Stokes hier und da hingewiesen.

3. Wenn Stokes auf die grammatischen Eigenthümlichkeiten aufmerksam macht, welche den uns vorliegenden Text als Mittelirisch charakterisiren*, und aus diesem Charakter der Sprache schliesst „The piece cannot therefore be older than the eleventh century“, so ist dieser Schluss nicht richtig. Da wir wissen, dass die irischen Texte von jedem neuen Abschreiber

---

* Als solche Erscheinungen nennt Stokes: „confusion of e and i in desinence; putting ae for oe, nd for nn, ur for air, er, and ll for ld, ln; prosthesis of f, metathesis of cs and ts; final a for ae, ai, e; in the article, disuse of the neuter forms of the nom. and acc. sg. and use of na for the nom. pl. m., the dual, and the dat. plural; in the adjectives, use of the fem. form in the nom. pl. masc., and in the case of verbs compounded with prepositions, use of absolute instead of subjoined forms“. Diese Bemerkungen beziehen sich zunächst auf den Text im Lebor na hUidre, gelten aber auch für den Text im Lebor Bree. Zu beachten ist jedoch, dass in letzterem sehr oft der alte Diphthong oe gewahrt ist.

mehr oder weniger consequent in die Sprache seiner Zeit um geschrieben wurden, so kann aus der Sprachform nicht das wirkliche Alter eines Prosatextes bestimmt werden. Einen gewissen Anhalt für das Alter unseres Textes bietet Adamnán's Name. Adamnán* war der zehnte Abt von Iona nach Colum Cille, und starb nach den Annals of the Four Masters im Jahre 703 (O'Curry, On the Ms. Mat. p. 342). Aber unser Text tritt nicht als das Werk des Adamnán auf, sondern er enthält nur als Kern eine Erzählung dessen, was Adamnán auf Grund der ihm gewordenen Offenbarung zu predigen pflegte. Dass der Verfasser der Zeit Adamnán's ferner stand, geht daraus hervor, dass er (Cap. 32) den König Finnachta Fledach an dem sogenannten Gesetze des Adamnán betheiligt sein lässt, während dieses Gesetz erst nach Finnachta's Tode eingeführt worden sein soll.**

Ebenso spricht gegen ein höheres Alter, wenigstens der letzten Theile unseres Textes, die Erwähnung der Fabel (Cap. 32), dass Rom bereits von Constantin dem Pabste geschenkt worden sei. Diese Fabel kam erst im 8. Jahrhundert auf.*** Dagegen würde die Erwähnung des Zehnten (Cap. 25) nicht unbedingt gegen das 8. Jahrhundert sprechen, wenn derselbe auch erst nach 703 in Irland eingeführt worden ist, wie Stokes (nach Reeves) hervorhebt. Alle diese Punkte sind bereits von Stokes, theils in der Preface, theils in Anmerkungen zu den betreffenden Stellen, besprochen worden. Immerhin beweisen aber auch diese Dinge nicht, dass unser Text erst im 11. Jahrhundert entstanden sei. Warum nicht im 10. oder im 9. Jahrhundert?

Nicht zu verwechseln mit dieser Fís Adamnáin ist eine andere Visio quae vidit Adamnanus vir spiritu sancto plenus, die

* Adamnán ua Tinne (d. i. A. Tinne's Enkel) ist der volle Name. O'Curry, On the Ms. Mat. p. 608 hat irrthümlich „Adamnán o Atinní“ („the grandson of Atinni“).

** Die Jahreszahlen schwanken freilich in der Tradition. Nach den Annals of the Four Masters, denen Stokes folgt, ergeben sich folgende Daten: 695 König Finnachta stirbt; 697 Adamnán's Gesetz; 703 Adamnán stirbt. Nach dem Chronicon Scotorum: 691 König Finsnachta stirbt; 693 Adamnán's Gesetz; 700 Adamnán stirbt.

*** Vgl. Döllinger, Papst-Fabeln S. 61 ff.

Prophezeiung einer schrecklichen Seuche, von welcher O'Curry, On the Ms. Mat. p. 424 handelt. Der lateinische Text mit dem irischen Commentar findet sich im Lebor Brec, p. 258^b bis p. 259^b.

4. Meine Ergänzung der handschriftlichen Abkürzungen ist nur in folgenden Fällen nicht durch den Druck kenntlich gemacht (vgl. oben S. 66): 1) in *ocus*, in beiden Handschriften nur einige wenige Male *plene ocus* geschrieben; 2) in *for*, gewöhnlich durch *f* mit einem Strich darüber bezeichnet; 3) in *acht*, besonders in LBr. sehr oft durch *s* mit einem Strich darüber ausgedrückt, sei es nun die mit lat. sed gleichbedeutende Conjunction *acht*, oder nur die Buchstabencombination *acht* innerhalb eines Wortes (z. B. *cumachta*). Dagegen ist durch cursiven Druck angedeutet, wenn in LBr. die Silbe *et* innerhalb eines Wortes (z. B. *forceful*) durch das Zeichen für die lat. Conjunction *et* ausgedrückt ist, weil dieses Zeichen LBr. p. 254^b, 24 auch für die Silbe *ed* in *medon* gebraucht ist.

Von graphischen Eigenthümlichkeiten in LBr. ist noch zu erwähnen: 1) die Abkürzung für lat. *autem* (*h* mit einem Haken oder Strich) findet sich oft da, wo LU. *im.* (d. i. *immorro*) hat; 2) das Längezeichen wird über positione lange Silben gesetzt (z. B. *múintir*); 3) *f* mit einem Punkte oder dem Aspirationszeichen darüber bezeichnet nicht nur den nach Vocalen eingetretenden Wegfall dieses Lautes, sondern auch die tönende Aussprache desselben, die durch ursprünglich nasalen Auslaut des vorhergehenden Wortes bedingt ist. Um Missverständnissen vorzubeugen führe ich nur hier die einzelnen Fälle an, und lasse sie im Texte unbezeichnet: *co flescaib*, *co fleise* p. 254^b lin. 52 und 84 (Cap. 15, 18); *i fillet* p. 254^a lin. 31 (Cap. 4), *i fhia-dnaise* p. 254^a lin. 50 und 64, p. 254^b lin. 58 (Cap. 6, 7, 16), *i fhocus* p. 255^a lin. 54 (Cap. 25), *tresan fhial n-gloinide* p. 255^b lin. 85 (Cap. 32); *na fial sin* (Gen. Pl.) p. 254^b lin. 36 (Cap. 14), *a fulang* (Pron. poss. Plur.) p. 255^a lin. 70 (Cap. 26); *i toltnaigi fhognuma* p. 255^a lin. 45 (Cap. 23). Ebenso findet sich vereinzelt p. 253^b lin. 51 *docum talman*. In moderner Orthographic würde man schreiben: *co bh-flescaib*, *dochum d-talman*.

Fís Adamnan so sis.

1. Is uasal ocus is adamraigthe in comdiu na n-dúla, ocus is mor ocus is machdáigthe a nert ocus a chunachta. Is cennais ocus is áilgen, is trócar ocus is dearcach. Ar tó-curid dochum nimi chuci lucht na deirce ócus na trócaire, na

Fís Adomnáin incipit.

[LBr:]

Magnus dominus noster et magna virtus ejus 5 et sapientiae ejus non est numerus. Is uasal ocus is adamra in coimdui, is mor ocus is machtnaighi a nert ocus a chumachtu, nis fil erich ná uimir for immud a ecna ná a moreolais. Suscipiens mansuetos dominus humiliat hautem peccatores usque ad terram. Tócuirid din in 10 coimdid chuice dócumm níme lucht na derci ocus na trocaire ocus na cendsa ócus na condircle. Toirbírid tra ocus trasraíd dócum talman ocus ifírn comthínól n-étarbach na mac mallachtan. In spirut noeb, in spirut otá cech cómdignad ocus 15 cech comairli don eclais cechtarda phetarlaithi ocus nú- fiadnaise, is e in spirut sin ro inþorched dána ocus derritiusa na n-dliged n-diada don eclais, cēre (*sic*) fon uli domun, is e in spirut sin do rínfid na briathra sa triasin rigfáith, i. Dauid mac Iesé conaþ (*sic*): Magnus dominus noster. Is 20 mor ocus is abdl ar tigerna-ne, in coimdui Ísu Crist, i. e. nemo potest ei dignam laudem afferre. Is inand ón ocus ni thic do neoch molad is imchubaid fris do dénum dó. Major est omni laude virtus qua condidit naturam rerum et sustinet molem gravem terram. Ár do roisce cech molad him nert ocus im chumachtu comšuthain ór thuismestar aic- 25 ned na n-dúl ocus ic fulang mét ocus trumma na talman cenach cúmscanugud foraib. Et sapientiae ejus non est numerus i. e. pater cognoscit qualitatem omnium rerum. Is immda fis ocus eolus in choimded, is inund ón ocus eid at imda ocus eid at eesamla na dúli, ní fil inntib ní no beth 30 i n-anfolssi dó. Suscipiens mansuetos dominus i. e.

[LU:]

censai ocus na connircle; tairbirid *immorro* ocus trasraig
dochum n-iffirnd comtinól n-écrabdech n-étarbach na mae
mallachtan. Arfuirid derritussa ocus focraice écsamla nimi
dona *bennachtnachaib*, ocus tairbirid illatu pían n-eksamail
5 dona maccaib bais.

z iffird LU.

[LBr:]

humiles ad himaginem Dei legi non adversantes.
Aurfoemaid in coimdui chuci ina münterus na cáinduthrach-
taig ocus na cendsai. Ferend sin choimetait íntib do *gres*
cosmailius ocus hímáigin Dé ocus na tecait i n-agaid in
10 rechta atharda. Humiliat hautem peccatores i. est
solos mansuetis contrarios scilicet immites, et ad
promerendum scripturarum intellectum mansuetu-
dinem carentes. Deroilid din ocus toirnid na peedachu.
In ferend ón áirithe ata cotarsna dona cendsaib ocus fora
15 m-benand a n-étrocaire ocus a n-ecendsa tuiesin n-inmedo-
naigi na scriptuire nóibe. Usque ad terram i. est usque
ad sapientiam terrenarum vel usque ad sensus car-
nis. Co *talmain* nos trascair, is inand ón ocus cusind cenai
n-domunda *no* cusna cétfadaib. Si igitur mansuetos i. est
20 mites bona domini in terra vivendum possessuros esse
certum est, quid aliud peccatores isti i. est immites
et non mansueti qui eis contrarii sunt nisi sem-
piterna supplicia in generibus suis possidebunt i.
Masa erdálta iarom immad na fochraice nemdai dona cend-
25 saib ocus dona coindirclechaib, cid aile bias dona hecendaib
ocus dona hécrabdechu ocus dona hetrocairib (p. 254^a:) acht
immud anbthine na peni suthaine iar n-ernailib ecsamlaib.

5 di legi n̄ adsantes LBr. Die lateinischen Wörter in diesem
Stücke sind zum Theil arg verstümmelt.

10 solus mansuetos contrarios scil. imites LBr.

19 Si ⁱ . . . vivendum posesurores ^{ee} . . . himites . . . qui es
contrari . . . gribus ^{ss} posidebt. LBr.

[LU:]

2. Sochaidi trá do nábaib ocus d'fírenaib in comded na n-dúla ocus d'apstalaib ocus desciplaib Isu Crist, dia ro faillsigtheá rúine ocus derritiusa flatha nimi fón cumma sin ocus fochraice fororda na firen, ocus dan dia ro faillsigtheá píana écsamla iffrind cosnaffib filet intib. Ro foillsiged ém do Phetar apstal ind long cethararddidi do leced do nim, ocus cethri suanimain esti, binnithir cach ceól a éstecht. Conúargabad dan Pól apstal cosin tres nem, co cúala briathra diasnétc na n-aingel ocus imacallaim n-adamraighe muintiri nimi. Ructha dan beos ind apstail uli illó estechta Muri, co 10 n-accatár píana ocus todérnama trága na n-dáine n-anfecht-nach, dia ro forcoingair in comdiu for ainglib ind funid oslo-eud in talman ríasna apstalu, co ro fégtáis ocus co ro innith-migtís hiffernd cona ilphíanaib, amal do rairgert-som fessin dóib anísín ré cían rena chésad. 15

3. Ro faillsiged dan fó deóil do Adamnán u Thinne,

14 hifferd LU.

15 chésat LU.

[LB:]

2. Sochaide tra do noemaib ocus do fírenaib ocus do desciplib in choimded Ísu Crist, dia ro foillsigthea rúni ocus derritiusai muintire nime fón cuma sin ocus fochraice forordai na fíréin, ocus din dia ro foillsigthea píana écsamlu iffirn cus-naffib filet indib. Ro foillsiged em do Phetur apstul in long cetharardide don riched do nim dochum talman co cethri suainemnu esti, ocus binde cech ceol a hestecht. Conuargabud Pol apstal cusin tres nem, co cuala briathra diasneti na n-aingel ocus imacallaim adamra muintire nime. Ructha din 25 beos in dá apstal déc illóo etsechta Muire, co n-acutar píana ocus todernuma truaga na n-anfíren, dia ro forcongair in coimdiu for ainglib in funid eroslucad in talman ria na apstalu, co ro fégtáis ocus co ro migtíis (sic) ifern cona hilpíanaib, amal do rairngert-som fessin doib innísín gar rena chésad. 30

3. Ro foillsig din iarsin do Adamnan lu Thinde, do ardee-

[LU:]

do ardecnaid íarthair domain, labairthir sund, díá ro escomla
a anim asa churp hi feil Iohain Baptist, ocus díá rucad do-
chum richid co n-ainglib nimi ocus iffriind cona dæscorshlúag.
O ro scar íarom ind anim frisin corp, ro arthraig fo chétóir
5 di aingel a comáitechta céin bai hi colaind, ocus ros fuc leis
ar thús do fegad flatha nimi.

4. Issí *dan* cétna thír coso-rancatár, thír na næb. Tir
sutach solusta iarom in thír sin. Airechta éccamla inganta and
co caslaib lín gil impu, co culpaitib glegelaib úasa cennaib.
10 Naim airthir in (p. 27b:) domain ina n-airiucht fo leith i n-
airthiur thiri na næm. Naim íarthair in domain *dan* i n-iart-
hur in tire cetna. Naim thuascirt in domain *dan* ocus a
descirt ina n-dib n-airechtaib dermáraib tess ocus tuaid. Cach
oen iarom fil i thír ina næb, is comfocus do estecht inna ceól
15 ocus innithmigud inna luinge hi failct *nóí* n-grád nime iarna
cémenaib ocus iarna n-urd.

[LBr:]

náid íarthair domain, inní pritchaithir súnd, dia ro escomla
a ainimm asa churp hi feil Eoin baupaitst, ocus dia rucad
dócum richid co n-ainglib nime ocus iffirn cona doescursluag.
O ro scar a animm Adamnáin ria chorp, ro artraig fo cetoir
20 dó aingel a choemteachta cein bói i colaind, co ruc lais for túis
d'athasenam flatha nime.

4. Is e din *cetna* thír cusa rancatar, i. thír na noem. Tir
suthach solusta tra in thír sin. Oirechta éccamla inganta and
co casraib lín gil immpu, co culpaitib glégela uasa cendaib.
25 Nóim oirthir domain i n-oirecht fó leith i n-oirthur thíre na
noem. Nóim íarthair domain i n-iarthur in thíre cetna. Noim
tuaiscirt ocus deiscirt in domain andib oirechtaib dermairib
tess ocus tuaid. Ceath noem iarom fil i thír na noem, is com-
focus éstecht na ceol ocus indethmiugud na luinge i filet *nóí*
30 n-gráid nime iar ceimendaib ocus iar n-urd.

[LU:]

5. Indara fecht *dán* dona naebaib canait ceol n-adamra oc molad Dé, in fecht n-aill con tuaset fri ccool muintire nime, ar ní recat a les ind naim ní aile acht éstecht in cheoil risa coistet, ocus innithmigud inna soilse addecet, ocus a sásad don boltnogud fil is tir. Atá flaith adamra *dán* fri gnúis do 5 gnúis dóib úathib sárdes, ocus fíal gainide etarro ocus er-dam orda fris anes. Is trít-sede immaicet som fúath ocus foscugud muintire nime. Ni fil *immorro* fíal no temel eter muntir nime ocus inna nóemu, acht itat i foilse ocus i frecnarcus dóib illeth friu-som dogrés. Circull tentide *dán* imón 10 tím sin imma cuaird ocus cách ind ocus ass ocus ni erchótigend.

6. Na da apstal déc *immorro*, ocus Maire óg ingen ina haireocht fó leith imón comdid cumachtach. Úasalathraig ocus fáde ocus descípul Isu i comfókus dona apstalaib. Atát *dán* araile nóemógu do deis Maire ocus ré nách cían etarro. 15

6. *dogníus LU.*

[LBr:]

5. Indara tan din dona noemaib canait ceol n-adámru oc molad Dé, in *feacht* n-aill con tuaiset fri ceol múintiri nime, ár ni adilcniget na nóim oní aile acht esteacht in cheoil riasa coistet, ocus indethmiúgud na sollsi itchiat, ocus a sásad don boltanugud fil isin tím sin. Ata din flaith adamrai for 20 gnúis doib uadib sairdess. Fíal glonide etarru ocus erdad órdai fris aness, ocus trit-side imanaicet-sum delba ocus fos-eud muintire nime. Ni fil *immorro* nách temel *itir* múintir nime ocus na noemu, acht atá í follsi ocus i frecnarcus doib illeth friu-som do gres. Circill tentide din imo (*sic*) múintir sin ba 25 cuairt, cách ind ocus ass ocus ni erchotig do neoch díb.

6. In dí apstal dec ocus Muri óg i n-oirecht folleith imón coimdid cumachtach. Uasalathraig ocus fátha ocus des-cípul Ísu Crist i comfókus dona hapstalaib. Atat din nóemoga do dheis Muire ocus re m-bic etarru. Noidin tra ocus 30 macoemu impu da cech aird ocus ceol enlathi *muintiri* nime

[LU:]

Nóidin ocus maccáim impu do cach aird, ocus ceól enlathe muintire nime oca n-airftiud. Buidne ana do ainglib coimthechta inna n-anmand oc umallóit ocus oc timthirecht etér na hairichtaib sin i fiadnaisi ind ríg dogrés. Ni chumaic 5 thra nech isin bith frecnairc-sea túarasbail *no* innisin inna n-airecht sin, *amal* itát iar fir. Na buidne ocus na hairechta dan fili i tir na næb, *amal* ro rádsem, bid at marthanaig isin morgloir sin co mordail bratha, co ros coraigea in brithem firén illathe ind fugill isna sostaib ocus isna inadaib i m-biat 10 oc déscin gnússe Dé cen fial cen forscáth etarru tria bithu na m-betha.

7. Cid mór imorro ocus cid adbul in taitnem ocus in t-soilse fil i tir na néam, *amal* ro rádsem, is aidbliu fo mile ind etrochta fil immraig muintire nime im rigsude in comded 15 fessin. Is amlaid iarom atá in rigsudi sin inna chathair chumtachta co cethri colomnaib do líic logmair foi. Cén co

[LBr:]

ica n-oirfited do gres. Búidne ána athluma do ainglib coimthechta inna n-anmand ic umaloit ocus oc timthirecht *itir* na hoirechta sin i fiadnaise in rig do gres. Ni chumaic tra 20 nech for bith tuaruscbaile na aisnés na n-oirecht sin, *amal* atat iar fir. Na búidne ocus na hoirechta tra filet a tir na noem *amal* atchuadmar, bíl at marthanaig isin glór sin co mordáil bratha, conas coraigea in firbrithem do ló in fuigill isna sostaib i m-biat oc decsiu (*sic*) gnúsi Dé cen fíal etarru 25 do gres.

7. Cid mór *immorro* ocus cid adbul in taitnem ocus in t-sollsi fil i tir na néam, *amal* atchuadmar, is áidbli fo mle in etrochta fil immraig muintiri nime im rigsudi in choimded fesin. Is amlaid tra ata in rigsudi sin ina chathair cumdachta co cetri colomnu do líic lógmair fói. Ocus cen co 30 beth d'oirfited do nech acht coicetul comchubaid na colamun

[LU:]

beth *dan* d'airfiteod do neoch acht cocetul comchubaid na cethri coloman sin, ro (p. 28^a;) pad lor do glóir ocus d'aibnius do. Tri eóin aregda *imorro* isin chathair i fiadnaise ind rig, ocus a menma ina n-dulemain tria bithu, issé sin a n-dan. Celebrat *dan* na ocht trath oc molad ocus oc adamrugud in 5 coimded eo claischétol aircaingel oc tiachtain fói. O na henaib iarom ocus ona harcainglib tinscetal in cheóil, ocus nos frecrat iarsin muinter nime eter nóemu ocus nóemoga.

8. Stúag dermár *dan* os chind ind ordnide ina chatháir rigdai *amal* cathbarr cumtachta *no* mind rig. Día nos faictis 10 roisc doenai, no legfaitís fo chétóir. Tri cressa ina mór-thimchell etarro ocus in slúag, ocus ni fes la túaraischáil cid atas commaic. Sé mile do míledaib eo n-delbaib ech ocus én imon catháir tentide for lassad cen crích cen forcend.

9. Aisneis iarom in comded cumachtaig fil isind rigsudi 15 sin, ní thic do neoch acht már doneth féin, *no mani* erbad

[LB_r:]

sin, ro bad lór do glóir ocus d'óibnius dó. Tri héoin oiregdu *imorro* isin catraig i fiadnaise in rig, ocus a menma ina n-dulemain tria bithu, is e sin a n-dán do gres. Celebrat tra na hocht tratha ic *molad* ocus oc adamrugud in choimded 20 co claiscetul archaingel ic *tidacht* doib fói. O na henaib tra ocus o na harchainglib tindscetul in céoil, ocus nos frecrat munter nime uli *itir* noemu ocus noemoga iarsin.

8. Stuag dermáir tra ós cind in ordnigi ina chatháir rígda, *amal* cathbarr cúmdachtu *no amal* mínd rigda. Dia 25 nos aictís ruise doenai, no legfatís fo cetoir. Tri cressa ina morthímchell eturru ocus in slóg, ocus ni fess la tuaruscail cid atuscómnaic. Sé mile do míledaib eo n-delbu ech ocus én imon cathair tentidi for lassad cen crich cen forcend.

9. A aisnes tra in choimded cumachtaig fil isin rígsudi 30 sin, ní thic do neoch acht mine dernad fen *no* mine erbad

[LU:]

fri grádaib nime. Ar ní innisfea nech a bruth ocus a bríg, a derge ocus a rofoillsi, a ainus ocus a aibnius, a chumlacht ocus a chobsaidecht, imad a aingel ocus a árchaingel oc cantain chiúil dó. A thechtairi roimndai chuci ocus úad co 5 n-athescaib rochumrib do each budin ar úair, a mine ocus a rochendsa fri arailib, a ainmíne ocus a roacairbe fri lucht aile díb.

10. Día m-bé nech occá sirfegad imme anair ocus aníar, anes ocus atúaid, fogéba do cech leith aci agid n-airegda, 10 soillsithir fó secht anda grían. Ní aicfea dan delb n-dune fair do chind *no* coiss, acht na dlúim thentide for lassad fón m-bith, ocus cách for crith ocus for úamain remi. Is lomnán dia soilse nem ocus *talam* ocus ruthen *amal* rétlaind ríg ina mórrhimcell. Tri mile cheól n-écsamail cecha óenclaisse fil 15 oc classchétol imme. Binnithir ilcheólu in domain each óen cheól fo leith dib-*sede* fessin.

[LBr:]

fri grádu nime: Ar ni indisfed nech *aile a'bruth*, a bríg, a dérc, a rosoillsi, a ainus, a aibnius, a chunnlacht, a chobsaidecht, o'cus immad a aingel ocus a archaingel ocantain cheoil dó. 20 A thimthirid roimndai chuci ocus uada co n-athescu cumri da cech budin arnuair, a míne ocus a morchennsa fri aroilib, a ainmíne ocus a agarbi fri lucht aile dib.

10. Dia m-be nech ica fegad imme anoir ocus aniar, aness ocus (p. 254^b:) atuaid, fógeba dá cech leth a agaid n-oiregdai, 25 soillsi fo *secht* oltas grian. Ni faicfe tra deilb n-duinide fair do chind *no* coiss, acht ina dlúim deirg thentide for lassad fon m-bith ocus cach for crith ocus uamun remi. Is lán da sóllsi nem ocus *talam* ocus ruithen *amal* rédlaind *rigdai* ina mortimchell. Tri mile ceol n-écsamail cech oen classach fil 30 oc claiscetul imme, ocus binnithir ilcheolu domain cech ceol fo leith dib-side.

[LU:]

11. In cathir íarom ina fail in rígsudi sin, is amlaid atá, ocus *secht* mír glainide co n-dathair écsamlaib ina thimcell, airdiu each mór araile. Lébend *immorro* ocus fond iníchtarach na cathrach di glain gil atacomnaic co n-gné gréne fair iarna brechtrad di gurm ocus chorera ocus úani 5 ocus eacha datha archena.

12. Muinter bláith romín rochennais dan cen esbaid nácha mathiusa foraib, is iat aittrebat in cathraig sin. Ar níis rochet ocus nís aitrebait do grés acht nóemóig *no* ailitrig dútrachtacha do Dia. A n-ecor *immorro* ocus a corugud, is 10 dolig a fiss cinnas forcémnacair, ar ní fil druim neich dib *no* a slis fri áraili, acht is (p. 28^b:) amlaid ros córaig ocus ros comét cumachta díasnáete in choimded, gnúis fri gnúis ina srethaib 15 ocus ina corónib comardaib mórrhimhell ind rígsuide immá euaird co n-ánius ocus co n-áibinnius ocus a n-aiged ule fri Día.

13. Crand caingil di glain eter each dá cláiss co cumtuch

[LBr:]

11. In chathair íarom ina fil in rigṣudi sin, is amlaid atá, ocus *secht* mír gloinide co n-dathair écsamlaib ina timcell, ardiu cech mór araile. Lébend *immorro* ocus fond imích- 20 tarach do gloin gil atacomnaic co n-gné grene fair.

12. Múinter romín rochendais din cen esbuid nach mai-thiusa forru aittrebus in catraig sin. Ar níis inaitceet ocus nís aitrebait in catraig sin do gres, acht nóim *no* ailitrig *no* aitrigig dútrachtaig do Dia. A n-ecor *immorro* ocus a n-ordugud, is dolig a fiss cindus forcoemnacar, ar ní fil druimm *no* sliss neich dib fri aroli, acht is amlaid ron coraig ocus ron coimet cumachtu diasnethi in choimded gnúis fri gnúis ina srethaib 25 ina corónib comardu immortímhell in rigsudi bá euaird co n-ánius ocus óibnius ocus a n-aiged uli fri Dia. 30

13. Crand caingil do gloin itir cech dá clasaig có cum-

[LU:]

derscaigtech dergóir ocus argit fair, co srethaib sainemla di liic lógmair ocus co m-brechtrad gem n-écsamail ocus co cathairib ocus chorónib carrmocail forsna crunnu caingil sin.
 Tri leca logmara *dan* co fogur bláith ocus co m-binne cheóil 5 eter cach da primairecht ocus allethe úachtarcha ina lócharnaib for lassad. Secht míle aingel i n-delbaib primecainnel oc soilsigud ocus oc inorchugud inna catrach má cúaird, *secht* míle aile ina certmedón oc lassad tria bithu sír imón cathraig rígdai. Fir domain i n-óen bale, cid at línmair, nos 10 fórfed do biud boltnogud cind óenchainle dina cainlib sin.

14. Do neoch trá do dáinib in domain nád rochet in cathraig sin asa m-bíu ocus dianid érdalta a haittreb iar fugiull brátha, is intib airbirit co anbsaid ocus co utmall i n-dindgnaib ocus i cnoccaib, i sesenib ocus irrotaigib a n-15 aitreba, co tí chucu bráth.

Is amlaid *dan* atát na slóig sin ocus na hairechta, ocus

[LBr:]

dach derscaigtech arcait ocus óir fair. Teora lega lógmara din co fogur m-blaith ocus co m-binde ceoil *itir* cech da primoirecht ocus allethi uachtarcha ina locharnaib for lasad.
 20 *Secht* míle aingel i n-delbaib primchoindel ic sollsiugud ocus oc insorchugud inna catrach bá cuairt, *secht* míle *aile* ina certmedón oc lassad tria bithu sír imón rigchathair. Fir domain i n-oen bali, cid at línmara, nos foirfed do bíud boltnugud chínd oenchondli dona condlib sin.

25 14. Do neoch tra do dóinib domain nat roichet in catraig sin asa m-bíu ocus dianad erdalta a haittreb iar fuigell brátha, is inntib airbirit cho anbsaid ocus co hutmall i n-dingnaib ocus i cnoccaib, i sesenib ocus irrotaigib a n-aitreba, co tí bráth.

30 Is amlaid din atat na sloig sin ocus na hoirechta, ocus aingel coemtechta cecha hænanma fil inntib oc umaloit ocus

[LU:]

aingel comimtechta cacha hóenanma fil indib oc umallót ocus timthirecht di. Fíal tened ocus fíal d'aigriud i prímdorus inna cathrac inna fiadnaisse, ocus siat i comthúarcain cind ar cind tria bithu. Fogur ocus fúamand dan na fíal sin oc comriachtáin atcluinter fón m-bith. Sil n-Adaim, dia cluintis 5 in fogur sin, nos gebad uile crith ocus úamun dofúlachta remi. Itorsig thrá ocus it búadartha na peckaig ocond fogur sin. Mád illeth immorro fri muintir nimi, ní cluinter din gárð-thoraind sin acht lanbec do ráith, ocus binnithir cach ceól atacomaic.

10

15. Is abdul iarom ocus is ingnad fria innisin sudigud inna catrach sin, ar is bec di móir aní ro innisemár dia hor-daib écsamlaib ocus dia ingantaib.

Is-andam trá lasin n-anmain iar comgnáis ocus comattrib na colla cona súan ocus cona sádale ocus cona sáire, cona 15 sóinmige insaigid ocus dula co rígsuide in duileman, acht mani dig le heolchu aingel, ar is docomail drém na *secht* nime, ar

[LBr:]

oc timthirecht di. Fíal tened ocus fíal óigrid i primdorus na catrach ina fiadnáise oc comriachtain ocus oc comthúarcain cind ar chind tria bithu sír. Fogur din ocus fuaimm na fíal 20 sin itclúinter fon m-bith. Sil n-Adaim, dia cluntís in fogar sin, nos gébad uile crith ocus oman dofúlachta reme. It toirsig ocus it buaidertha din na peckaig icon fogur sin. Mad illeth immorro fri muíntir nime, ni cluinter don garb-thoraind sin acht bec nammá, ocus bindithir cech ceol ata 25 comnaic.

15. Is abdul iarom ocus is ingnad ré indisi (*sic*) suidiugud na catrach, ar is bec do mor inni itchuadumar dia hordaib ecsamla ocus dia hingantaib.

Is annam tra lasin anmain iar comgnáis ocus comaittreb 30 na colla cona suan ocus cona sóinmigi ocus cona sadaile athasennum eo rígsuide in duileman, acht mene dig la heolchu

12*

[LU:]
ní assu nachai araili dib. Ar itát se dorais chóemtechta ar cind in chiniuda dóenna corrice in ríched. Ro suidiged *dan* dorsioir ocus cométaid o muintir nimi do forcomét each dorais dib. Dorus iarom ind nime as nesu ille, is fair ro suidiged 5 Míchél arcaingel ocus di óig ina farrad co flescaib iarnaib (p. 29^a;) ina n-ochtaib do sroigled ocus d'esorcain na peethach, co comraiceet iarom andsin na peedaig fri céglifit ocus fri céchesad na conaire cengait (i. tiagait).

16. Dorus *immorro* ind nime *tanaisi*, Aríel arcaingel as 10 chometaid dó, ocus di oig inna farrad co sroiglib tentidib i n-allamaib; is dib-sede sraiglit na peedachu dar a n-gnússib ocus dar a roscab. Ro suidiged *dan* sruth tentide co forlasair fair i fiadnaise in dorais sin. Abersetus *dan* ainm aingil ingaire in t-srotha sin derbas ocus niges anmand na nám din 15 chutrumma chinad nos lenand, corroichet comglaine ocus

[LBr:]
aingel, ar is drong documail dréimm na *secht* nime, ar ni hassa nachai aroile dib. Atat sé dorais choemtechta for cind in chinedu dóenna cusin riched. Ro suidiged tra comeataid ocus doirseoir o mointir nime d'forcomét *cech* dorais dib-20 sin. Dorus tra in nime as nessu ille, is fair ro suidiged Míahel archaingel ocus dí óig ina fail co flescaib iarnaide ina n-ochtaib do sroiglead ocus esorcain na peedach, co comraiceet din andsin na peedaig fri *cetaidber* ocus fri céchesad na conaire chengait.

25 16. Dorus tra in nime *tanaise*, Urihel archaingel is cométaid dó, ocus dí óig ina fail co sraiglib tentidib ina lámaib leo; ocus is dib-side sraiglit macu báis dar a n-gnúsib ocus 30 ocus coméda in t-srotla. Is e in sruth sin derbus ocus niges ocus coméda in t-srotla. Is e in sruth sin derbus ocus niges ammunna na noem don chutrumma chinad nos lenand, co roichet

[LU:]

comsoillse fri etrochta rétland. Ro sudiged *dan* andsin topor taitnemach co m-bláthe ocus boltonugud do glanad ocus dídnad anmand inna fíren. Ingrinnid *immorro* ocus loscid anmand na pectach, ocus ní dingaib ní dib, acht is tuilled péne ocus pennaité ros ic and. Frisócbat iarom assin na 5 pecdaig co m-brón ocus dubu dermar, na firéoin iarom co subu ocus forbálti co dorus in tres nimi.

17. Sornd tentide *dan* for lassad do gréss andsede. Dá mile déc cubat, iss *ed* ro soich a lassar i n-ardde. Tiagait *dan* anmand na fíren triasin sornd sin la brafad súla. Ergo- 10 rid *immorro* ocus loscid and anmand na pectbach co cend dá bliadan déc, conos *beir* iarsin aingel in cóimfhechta cosin cetramad n-dorus. Is amlaid *dan* atá dorus innotachta in chetramad nime ocus sruth tentide oc á thimchell *amal* in sruth remoind. Timchellaí *dan* mún for lassad, lethet a the- 15 ned fri dá mile déc cubat tomsithir. Cengait *immorro* an-

[LB:]

cómglaíne ocus comsollsi fri hetrochta redland. Ro sudiged din andsin topur taitnemach co m-bláthi ocus co m-boltnugud do díunach ocus do nige anmand na firian. Ingrennid *immorro* ocus loisceid anmanna na pecdach, ocus nis digaib ni 20 dib, acht is tuilled péne ros ta and. Frisócbat iarom na pecdaig assein co m-brón ocus duba dermair, ind firéoin *immorro* co súba ocus failti co dorus in tres nime.

17. Sornd tened din forlassad annside do gres. Da mile déc cubat, iss *ed* ro soich a lassar a n-airde. Tiagait din an- 25 manna na firian tresin sorn sin la brafud sula. Érfuirgit *immorro* and anmanda na pecdach co cend da bliadan déc, conas *beir* iarsin aingel in coemfhechta cusin cetramad dorus. Is amlaid din ata dorus innotachta in chethrumad nime ocus sruth téntide occa airchell *amal* in sruth remaind. Donoir- 30 chell din mún luaidi for lassad and, ocus lethet a thened fri da mile déc cubat tomsithir. Con cengait *immorro* anmand

[LU:]

mand inna fírénn taris, *amal* na beth *ctir*, ocus fastóid an-
mand inna pectach fri ré da *bliadan* déc i tróge ocus i toder-
nam, conos *beir* aingel in cóemtechta co dorus in chúced nime.

18. Sruth tentide beos and andsede, acht is écsamail hé
5 frisna srotha aile, ar itá sóebchore saintrædach immedon in
t-srotha sin, ocus impáid immá cuaird anmand inna peethach
ocus nos fastand co cend se m-bliadan déc. Ro soichet *im-
morro* ind fíréoin tairis fo chétóir cennach furech. In tan
iarom as mithig túaslucud inna peethach ass, benaid in t-aingel
10 in sruth co fleise dúir co n-ainciud leedu, co tóband inna
anmand súas do chind na flesci. Berid dan Míchél iarsin
(p. 29^b:) na anmand co dorus in t-sessed nime. Ní armither
immorro pían no thodernam dona anmannai isin dorus sin,
acht forosnaiter and o soillse ocus o etrochta líac logmar.
15 Ro soich dan Míchél iarsin co aingel na trinóite, co taisfenat
díb linaib in n-anmain i fiadnaise De.

[LBr:]

na fírian tairis, *amal* na beth ann *itir*, ocus astaid anmand na
peedach fri ré da *bliadan* déc i tróigi ocus i todérnám mor,
conus *beir* aingel in choemtechta co dorus in *coiced* nime.

20 18. Sruth tentide beos and side, acht is ecsamail he fris
na srotha *aile*, ar ata sábchoiri saindriudach immedon in
t-srotha sin, co n-impaid bá cuairt anmand na peedach ocus
conus astand co cend *sé* m-bliadan *dec*. Saigit *immorro* na
fíréoin tairis cen fuirech. In tan tra is mithig tuaslucud na
25 peedach ass, benaid in t-aingel in sruth co fleise n-dúir
(p. 255^a:) co n-ainciud leomain, co tocaib ina hanmand suas
do chind na flesci. Berid tra Mícahel na hanmand do dorus
in t-sessed nime, ocus ní hairmither din pian na todernum
do anmandai isin dorus sin, acht forosnaiter and o soillsi
30 ocus o étrochta léc lógmar. Ro soich tra Mícahel iarsin co
haingel na trinóti, co taisselbait díb línb in anmain i fiad-
náise in duilemun.

[LU:]

19. Is adbul trá ocus is dírim failte muintire nime ocus in comded fessin frisin n-anmain in tan sin, már anim ennac firen hí. Mad anfíréin *immorro* ocus már anforbthe ind anim, fogeib anmine ocus acairbe ón chomnid chumachtach. Ocus atbeir fri aingliu nimi: Tarrgid lib, a aingliu nimi, in n-anmain 5 n-echrábdig sea ocus tabraid illáim Lucifir diá badud ocus diá formúchad i fudamain iffrind tria bithu sír.

20. Is andsin iarom scarthair ind anim thrúag sin co áigthide ocus co hacarb ocus co adúathmar ri frécnarcus flatha nime ocus gnussi Dé. Is and dan dolléei in n-osnaid 10 as trommu each n-osnaid, oc techt i n-gnúis diabail far n-ascin óibniussa flatha nime. Is and scarthair fri comairge inna n-archaingel lasa táníc dochum nimi. Is andsin dan slucit na dá draic déc thentide each anmain d'éis a céle,

---

7 iffrind LU.

[LBr:]

19. Is adbul tra ocus is difaisnéti failti múintiri nime 15 ocus in choimded fessin frisin anmain andsin, mad ennach firian hí. Mad anfíren din ocus mad anforbthi in anim, fogeib anmine ocus acairbi on choimnid chumachtach. Et dixit fri haingliu nime: Hanc animam multo (*sic*) peccantem angelo Tartari tradite et demergat eum in infernum. 20 Tairngid lib a aingliu nime in anmain n-echrábdig sea ocus aititnid illáim Lúcfir dia bádud ocus dia formúchad i fú-domain iffirn co sír.

20. Is and tra scarthair in anmain anfechtnaig co haigh-thigi aduathmar fri freenarcus *flatha* nime ocus gnúisi Dé. 25 Is and sin beos scarhar fri comairci na n-archaingel lasa tucad co ríched. Is and sin do léci in osnaid is truma cech n-osnaid, oc techt i n-gnúis diabuil iar n-aiesin óibniusa mú-intire nime. Is and sin slucit na dá draic *dée* tentide co nóe (*sic*) déis aroli in anmain, conuslúi uathi in draic inféhtarach 30

[LU:]

co curend úadi in draic inichtarach i n-gin diábail. Is andsin fogeib comslaintius eacha huile la frecnarcús diábail tria bithu sír.

21. O ro foillsig thra aingel in choimtechta do anmain
5 Adomnan (*sic*) na físi sea flatha nimi ocus céimthúsa cecha
hanma iar techt assa curp, ros fuc leis hí iarsin d'insaigid
iffirn iníchtaraig co n-immud a pían ocus a ríag ocus a
thodernam.

Is é iarom cétna tir coso-ránic, tir n-dub n-dóthide, sé
10 folom follscide cen péin and etir. Glend lán di thenid fris
anall. Lassar dermár and, co téit dar a oraib for cech leth.
Dúb a íchtur, derg a medón ocus a uachtar. Ocht m-bíastai
and, a súli *amal* brutru tentidi.

22. Drochet dérmár dan darsin n-glend. Gabaid ond ur
15 co araili, ard a medón, isli *immorro* a dá n-iméchtar. Trí

[LBr:]

i n-gin diabuil. Is andsin tra fógeib comlantius eacha huile
la hesbaid cech maithiusa i frecnarcus müinntire ifirn tria
bithu sír.

21. O ro fáillsig tra aingel na coemtéchta do anmain
20 Adamnáin na fisi sea *flatha* nime ocus *cetimmtús* cecha hanma
iar *teacht* a curp, ruc lais iarsin do athásnám ifirn iních-
taraig co n-immud a pian ocus a thodernam.

Is e tra *cetna* tir frisa comrancatar, i. tir n-dub n-dorcha,
is e folomm foloisthi (*sic*) cen phéin *itir* and. Glénd lan do
25 thenid ris anall. Lassar ann, co teit dar a hora for cech
leth. Dub a híchtar, derg a medon ocus a uachtar. Ocht
m-biasta and, a súli *amal* brutru tentidi.

22. Droichet dermair din darsin n-glend. Gabaid ond ur
co araile, ard a medon, íse *immorro* a chind. Tri sloig ic a
30 airmirt dia inottacht, ocus ni huili ro segut tairis. Slog díb,

[LU:]

slóig oc airimimirt (*sic*) techta thairis, ocus ní huli ro sagat. Slóg dib, is lethán dóib in drochet o thús co dered, co roichet ógslán cen uamun, cen imecla tarsin n-glend tentide. Slóg aile dan oc á insaigid, cæl dóib ar thus he, lethán immorro fo deóid, co rochet iarom amlaid-sin tarsin n-glend cétna 5 iar mórgábud. In slóg dedenach immorro, lethán dóib ar thús in drochet, (p. 30^a:) cоéil ocus cùmung fó deóid, co tuitet dia medon isin glend n-gaibthech cétna i m-brágtib na n-ocht m-biast m-bruthach út ferait a n-aittreb isin glind.

23. Is íat lucht diar bo soirb in sét sain, áes óige, áes 10 atrige lere, áes dergmartra dutrachtaige do Dia. Is í dan fairend diar bo chumuc ar thús ocus diar bo lethán fo deóid iarsin in sét, drem timairciter ar ecin do denam thole Dé, ocus soit a n-écin iarsin i tolanche fognama do Dia. Is dóib immorro ro bo lethán ar thús in drochet ocus diar bo chu- 15 mung fo deóid, dona peethacaib, con tuaset fri forcetol bréthre Dé ocus ná comaillet iarna clostín.

[LBr:]

is lèthan dóib in drochet o thus co deriud, co roichet ógslan cen uamun darsin n-glend téntidi. Slog aile tra ic a inottacht, coel dóib ar túis he letan fá deoid, co róichet amal sin darsin 20 n-glend ctnai. In slog dédenach immorro, lethán doib ar túis hé, coel tra ocus cumang fa deoid, cu toitet dia medon isin n-glend n-gaibtech ctnái i m-braigtib na n-ocht m-biast m-bruthach uter ferat a n-aittreb isin glind.

23. Is e tra lín diar ba soirb in set sin, i. oes óigi ocus 25 oes aitrigi léri ocus oes dergmartra dúthrachtaigi do Dia. Is í tra ferend diar bo cumang ar túis ocus diar bo letan iarom in set, i. dreamm timairether ar écin do dénumi toli Dé, ocus soait a n-écin i toltnaigi fognuma don choimhid. Is doib immorro ba letan ar túis in drochet ocus cumang bá 30 deoid, i. dona peedachaib, con tuaset fri precept bréthri Dé ocus manascomallat iarom.

[LU:]

24. Atát *dan* slóig díméra i n-dichumung hi traig na péne suthaine risin tir n-etordorcha anall. Cachranúair trágid in pían díb, in n-úair aile tic thairsiu. Is iat iarom filet amlaid sin, in lucht dianid comthrom a maith ocus a n-olc. Ocus 5 isin ló brátha midfidir etarro, ocus bádfid a maith a n-olc isind ló sin, ocus bertair iarsin do phurt bethad i frecnarcus Dé tria bithu sír.

25. Atat *dan* drem mór aile and hi compocus dond lucht sin, ocus is adbul a pian. Is amlaid iarom atát, i cuimriuch 10 fri colomna tentide, muir tened impu connice a smecha, slabrada tentide imma medón fo deilb natrach. Lassait a n-gnússi osin péin. Is iat iarom filet išin phéin sin, peckaig ocus fingalaig ocus áes admillte ecailse Dé ocus airchinnig 15 otrócair bíte ós inchaib martra nannáib for danaib ocus dechmadaib na hecailsi, ocus dogniat dona indmasaib selba sainrudcha sech áigedu ocus aidlicnechu in comed.

[LB:]

24. Atat din sloig dímora in díchumang na péne frisin tir n-etaluartha anall. Ocus cechranuair trágid in pian díb, in uair *aile* toet taisib. Is iat tra filet isin péin sin, 20 i. in lucht dianid comtróm (*sic*) a maith ocus a n-ole. Ocus illó brátha midfithir eturru, ocus dílegfaid a maith a n-olc isin lo sin, ocus berthar iarom do purtt bethad i frecnarcus gnúsi Dé tria bit sír.

25. Atat tra drem dímor *aile* ann i focus don lucht sin, 25 ocus is adbul a pian. Is amlaid iarom atat, i cuimriuch fri colamnu tentidi. Múr tentidi immpu có a smechu. Slabraid thentidi imma medón fó deilb natrach. Lassait a n-gnúsi isin pén sin. Is iat tra filet isin péin truimm sin, i. fingalaig ocus oes aidmillti eclaisi Dé, i. airchindig etrocair bíti os 30 inchuib martra na noem for dánaib ocus dechmadaib Dé, co n-denait dona hindmusaib selba saindriudacha sech áigedu ocus aidlignechu in choimded.

[LU:]

26. Atát *dan* and slóig móra ina sesam do gréss illathachaib círdubaib connice a cressa. Cochaill gerra aigreta impu. Ní anat ocus ní thairiset tria bithu, acht na cressa oca loscod eter úacht ocus tess. Slúaig démna na mórrhimchiull, ocus pluic thentide i n-allámaib oc á m-búalad ina cend, 5 ocus siat ic sírthakra fríu. A n-aigthe uile na trúag fo thúaid, ocus gáeth garb goirt ina fíretan mar oen ri cach n-olc. Frassa derga tentide oc ferthain forro cach n-aidche ocus cach lái, ocus ní chumgat a n-imgabail, acht a fulang tria bithu sír oc cói ocus ic dogra. 10

27. Araile díb, ocus srúama (i. tunni) tened i tollaib a n-gnússe; araili, clúi tened triana tenghaib; araili, tríana cendnaib dia n-echtair. Is iat iarom filet isin phéin sin, i. gataige ocus ethgig ocus áes braith ocus écnáig ocus slataige ocus crechaire ocus brethemain gúbrethaig ocus áes cosnama, 15 (p. 30^b:) mna aupthacha ocus cánti, aithdibergaig ocus fir

[LBr:]

26. Atat tra slóig mora and ina sessam do gres illathachaib duba conice a cressa. Cochaill gerra oigretta imm-pu. Ni anat ocus ni thoirisit tria bithu, acht a cressa ic a loscud *itir* fuacht ocus tess. Slóig démna ina mortimhell, 20 ocus pluicc téntidi ina lamaib ic a m-búalad ina cendaib, ocus siat oc sírthacra friu. A n-aigthi uli na tróig fo thuaid, ocus goeth garb goirt ina n-enech ar oen fria cech n-olc. Frassa derga tentidi ic ferthain forru cech dia. Ní chúmgat a n-imgabail, acht a fulang co sír sír (sic) la cói ocus toirsi 25 ocus dógrai.

27. Araile díb co sruamu tened i tollaib a n-gnúsi, araili co clóthib triana tenghaib, araili co clothib triana cendaib a n-echtair. Is iat tra filet isin pén sin, oes doichli ocus diultada cen serc cen grád Dé accu, gataigi ocus 30 éthig (sic) ocus oes braith ocus écnáig ocus slataigi ocus crechaire, brethemain gúbrethaig ocus oes cosnuma, mná up-thacha ocus cáinte, aithdibergaig ocus óes léginnd frichnait

[LU:]

legind pridchait eris. Atát drong mór aile i n-insib immedón in mara tened. Mur argdidi impu dia n-étaigib ocus dia n-almsanaib. Fairend trá sin dogniat trócaire cen dichill ocus biit aráide illaxai ocus i téti a collai co erich a m-báis, 5 ocus nos cobrat a n-almsana immedón in mara tened co bráth, ocus fóiditir do phurt bethad iar m-bráth.

28. Atát dan sochaide mór aile and, ocus cassla derga tentide impu co lár. Ro cluinter a erith ocus a ng-gáir fón firmimint. Drong discrútain do demnaib oc á formúchad, 10 ocus coin brena lethoma léo i n-allámaib oc a n-furáil foraib dia tomaitl ocus dia cathim. Rotha derga tentide for sírlasad imma m-brágtib. Bertair súas co firmimint cachranúair, telciter sís i fudamain iffirnd in n-uair aile. Is iat iarom filet isin phéin sin, áes gráid tarmideocatár a n-gráda ocus fúath- 15 craibdig ocus brécaire brécait ocus sábait na sluagu ocus gabait forro ferta ocus mírbaile nach fétat do dénam dóib.

---

13 iffird LU.

[LBr:]

heris. Atat drong mor *aile* and a n-indsib immedon in mara tened sin. Múir airgidi (*sic*) immpu dia n-étaigib ocus dia n-almsanaib. Ferend tra sin dogniat trocaire cen díchell 20 ocus bít aráidi illaxu ocus i n-dethiti co erich a m-báis, ocus nos cabrut a n-almsanu immedón in mara tened co bráth, ocus fuiditir do purt bethad iar m-bráth.

28. Atat tra sochaide eli and, ocus easlacha derga tentidi impu. Ro cluinter a erith ocus a n-gáir fon firmamint. Ocus 25 drong (p. 255^b:) discrútain do démnaib ic a formuchad, ocus coin brena lethoma ina lamaib ic a n-urail foraib dia tomaitl. Rotha derga tentidi oc sírlassad ima m-bragait. Berthar suas co firmamint cechrámuair ocus telctir sís i fúdomain ifirn in uair *aile*. Nóidin tra ocus *maccóim* ic a n-atheuma ocus ea 30 letrad do gres di cech aird. Is iat tra filet isin phen sin, .

[LU:]

Is iat *immorro* na náidín filet oc á n-athchúma inn áesa gráid, i. it é sin in lucht, ro herbad dóib do lesugud, ocus ni ros lesaigset ocus ní ros cairgetár imó peckaib.

29. Atat *dan* drem *dermár* aile and sair síar doib cen tairisem dar na leccaib tentidib oc cathugud fri slíagaib na n-demna. At lir turim thra frassa na saiget for dérglasad dóib o na demnaib. Tíagait inna rith cen *turbród* cen tairsem, co rochet dublocha ocus dubaibne do bádud na saiget sin intib. Atodíuri thrá ocus at trúaga na gáre ocus na golgaire doniat in pheccedaig isna uscib sin, ar is tormach pene 10 ros tá dóib. Is iat trá filet isin phéin sin, cerddha ocus círmaire ocus cennaige esinraice, brethemain gúbretaig na n-Íudaide ocus caich archena ocus ríg ecráibdig, aéchinnig cláin ate colraig, mná adaltracha ocus techtaire nos millet ina mígnimaib. Attá *dan* műr tened fri tir inna pían anall; ad- 15 úathmairiu ocus acairbiu hé fo secht, andá tir na pían

[LBr:]

oes gráid tairmdechatar a n-grada, ocus fuathcráibdig ocus brecaire brécait ocus sæbaitt na slógu ocus gabait forru ferta ocus mírbuli nátcumgat do dénam doib.

29. Drem *dermáir aile* and sair siar doib cen tairisium 20 darsna leccaib tentidib oc cathugud fri slogan na n-demnu. At lir tra frassa na soiget for dérglasad o na demnaib forailb ocus na rith doib cen *turbród* cen toirisium, co roichet dublocha ocus dubaibne do badud na soiget sin inntib. At todíuri tra ocus at trogu na golgaire dogniat na peckaig 25 isna huscib sin, ar is tórmach péni ros tá de. Is iat tra filet isin phen sin, i. cerda ocus círmaire ocus cendaigi esindrica, brethemain gubrethaig na n-Íudaigi ocus rig écráibdig, aéchindig chloincholaig, mná adaltracha ocus techtaire nos millet ina mígnimu, ocus cáinte. Ata din műr tened fri tir na 30 pían anall; aduathmairiu ocus accairbe he fo *secht*, oltas tir

28 bretheman LBr.

[LU:]

fessin. Acht chena ní aittrebat anmand co bráth ar is la demnaib a n-oenur a airichas co lathe m-brátha.

30. Mairg thra fil isna píanaib sin i comaittreb muintire díabail! Mairg nad foichlend in muintir sin! Mairg forsa 5 m-bía do thigernu demon díscir dairmitnech! Mairg bias oc estecht fri guba ocus fri golgaire na n-anmand, oc troge ocus oc nemele frisin comidim torachtain chucu laithe m-brátha colluath, dús in fugebtáis nach n-atarúarad isind fagiull, ar ní fagbat nach cumsanad co brath acht tri úara cach domnaig. 10 Mairg dia m-badognas diles in ferand sin tria bitu sir! Ar

[LBr:]

na pian fessin. Acht chena ní aitrebuit anmanna co bráth, ar is la démnú a n-oenur a airechus co laa in fuigill.

30. Maire tra fil isna píanaib sin i comaitreib muintiri diabuili! Maire nateroichliged in muinnter sin! Maire forsa 15 m-bia do thigernai demun díscir denmnetach! Maire ca m-bia do thigernai dub dian demun doescair corrond golgairi thruag díchumaic toorsi thren cen toirisium sírfuacht ocus accorus atat accu bar oen. Maire bias oc estecht fri guba ocus golgairi ina n-anmand ic trogi ocus oc neméli frisin 20 coimdid im thorachtain chuccu lathi brátha co luath, dús in fuigebtís nách n-atarfuarud isin fuigell, ar ní fagbat cumsanud co bráth acht tri huari echa domnaig. Maire dia m-ba do gnás diles in ferand sin tria bit sír! Is amlaid din ata in maigen sin, ocus slebti tolla delgnecha and, muigi lomma 25 loiscechecha, glenda duba tentidi, tulcha ruada rogarba, lathach dóimne tuilbréna, móinte mora delgnecha, slighi salcha sírdorcha, féra gera rindaithe, clocha slemnu tennide, aithe gira altnide, goetha luatha loiscechecha, gorti garba gemreta, frasa derga tentidi, snechta serba sírgnathchi, goirt garb loiscech letartach, dorchu ina dúbghéim-30 riud, fuairiu ina sírsnechtu, teou indat morthenti, serbiu ina neim. Lacha bréna biastaidi, indsi fuara garba goethacha, tolla bréna bruthloiscechti. Talum garb gainmigi, osé slemun tuitmendach, se ruad rotaidi, dub dorcha deffadach, cairceach cnocach cruad-lasrach, osé aurcrom óigreta co reod, co caisirne amal chaircei

[LU:]

is amlaid atá: Slebe tolla delgnecha and, maige loma dan, (p. 31^a) is fat loiscechecha, ocus locha bréna bíastaide. Talam garb gammide, iss e urcrom aigreta. Lecca lethna tentide for a lár. Mara móra co n-ainbthinib adhúathmaraib, ina m-bí aidde ocus aittreb díabail do grés. Cethri srotha dermára 5 dar a lár : sruth tened, sruth snechtaide, sruth néimthe, sruth usci duib dorchai. Is intib-sin nos fotraicet slúaig

5 sroth LU.

[LBr:]

tenntidi. Lecca lethna tentidi for lár in müigi sin, siat lasta loiscechecha, con loiscfed oenlecc díb in domun uli. Marai mora nemnecha tuilbréna co n-anbhthine aduathmair, co n-dracaib, 10 co trillsib tened foraib, co m-bíastaib ecsamla archena isin muir sin, co cetri hernailib ecsamlu tened, i. tene dub dóiti detbudach, *tene* derg duaibsech lemech letarthach langoirt, *tene* uaine aduathmar áith goirt ailtndi, *tene* ruad rogoirt romor co srothaib nemi. Slébi tened dermári din and, clóthi derga romora rindaithi iarnaide 15 andside, siat cómdluthi comremra comrídaithe comarda, co n-drúcht neme for barr cech oen chlúi, co m-báidfed ocus co loiscfed firu in talman uli neim cech clúi dibside, co n-gáiret slog dermáir díreccra demnu imon anmain n-anfechtnaig, con tairrnet leo in anmain i fúdomain ifirnd. Co sraiglib dergaib tentidib illamaib leo, ocus coin 20 lethoma lánbrena occu ic a n-uráil for anmandai na pedach, co fuirmed na sraigell tentide sin dlaib, co n-gairet ocus co n-grechat ocus connuallat ocus co n-guilet co serb goirt. Ocus is at lana renda nime ocus redlanda ocus firmáint ocus ind uli dál do nuall-guba dermáir dogniat anmanna na pedach fó lamaib ocus glaccaib 25 inna námut nemmarbda sin, i. diabul cona doescur sluag, ocus co m-berut leo iat iarsin i cnoccaib tentidib ocus i n-glennaib dubaib dorchaib doimníb dermárib detfudachaib, muchna muichníg malartaig ichtaraig ifirn for leccaib lomma loiscechecha, for srothaib na tened n-ecsamail ro raidsium. Ar atat cetri srotha dermaire dar a 30 lar, i. sruth tened toebruad, sruth snechta sírruad co leccaib oigreta, sruth neme marbthaigi, sruth usqi dub dorcha domilis, ocus is inntib-sin nos fothraicet sloig dígaire na n-

32 usqus LBr.

[LU:]

digair na n-demna a haithle a n-oenaig ocus a n-ainiusa oc
píanad na n-anmand.

31. In tan trá canait slúaig nóema muintire níme claschetol comchubaid na n-ocht tráth co subach ocus co forbælid
5 ic molad in chomded, is and sin ferait ind anmand nualla
trúaga torsecha oc a tuarcain cen tairisem la drongaib na
n-demna. Is iat sin trá na píana ocus na todernama ro
follsigt aingel in choimtechta do anmain Adomnán (*sic*) iar
tasnam flatha níme.

10 Ro ucad iarsin ind anim la brafad súla triasin n-erdam
n-orda ocus triasin fíal n-glainide co thír inna náém; is inti ceta
rucad si, in tan conruloi a curp. O ro gab iarom ceil for
anad ocus for airiseom isin thír sin, atchúala ina diáid triasin
fíal guth ind aingil no forcongrad furre, co n-igsed ar cíul
15 doridisi cosin corp cetna asa rescomloí, ocus co ro innised i
n-dálaib ocus airechtaib ocus i comthínoltaib láech ocus cle-

[LBr:]

demnu aithli a n-oenaig ocus a n-ainiusa oc pianad na n-
anmand.

31. In tan tra canait sloig noemda muintire níme clais-
20 cetul comchubaid na n-ocht tráth co subach ocus co forbælid
ic morchoimded, is andsin lecat anmanda na peedach nualla
truaga toirsecha ic a tuarcain cen toirisum la drunga na
n-demna. Is iat sin na píana ocus na todernuma troma ro
foillsig aingel in choimtechta do anmain Adamnain iar n-
25 athasnam flatha níme. Rucad iarsin in animm la brafad
súla trésan erdam n-orda ocus trésan fíal (p. 256^a:) n-gloinide
co thír na noem; is i side cetna thír cusa tucad side, in tan ro
escomláí asa curp. O rus gab iarom céill for anad ocus for
isium (*sic*) isin thír sin, atchúala ina diaid triasin fíal sin guth
30 in aingil no forcongrad forri, co ro athcuired doridisi cusin
corp cetna asa rescomla, ocus co n-indised i n-dálaib ocus

[LU:]

rech focraice nime ocus píana iffimnd, feib ro follsig aingel
in cóemtechda di.

32. Is é seo iarom forcetul no gnáthaiged Adomnán dona slúagaib osein immach, céin búi na bethaid. Is é *dan* no pridchad immórdail fer n-Érend, dia ro fuirmed recht 5 Adomnain for Góedelaib, ocus dia ro sártha na mna la Adomnan ocus la Fínnachta Fledach, la ríg n-Érend ocus la mathib hErend ar chena. Is é *dan* cétscel no gnáthaiged Patraic mac Calpuirnd, fochraice nime ocus píana iffirn d'innisain donaffib no chretitis in coimid triána forcétul ocus no fáemtás a n- 10 anmchardine dó la turchail soscelai. Is é *dan* forceol ba menciu dogníd Petar ocus Pól ocus na apstail archena, i. píana ocus focraice d'innisin, árro faillsigthea dóib fón cuma cétna. Is é *dan* dorigni Siluester abb Rómha do Chonstantín 15 mac Elena do ardríg in domain isin mórdáil, dá ró edpair in Róim do Phól ocus do Phetar. Is é seo *dan* dorigni Fabian

1 iffird LU.

9 Calpuirnd LU.

[LBr:]

ind oirechtaib loech ocus clerech fochraigce múintire nime ocus píana ifirn, feib ros faillsig aingel in choemthechta di.

32. Is e iarom precept no gnathaiged Adamnán, cein búi i m-bethaid. Is e in precept sa din dos gní-sium a 20 mordáil fer n-Erend, dia ro fuirmed recht n-Adamnain for Góedelu, ocus dia ro sártha mná la hAdamnan ocus la Finnachta Fledach mac n-Dunchada mac Aeda Slaine, la rig n-Erend ocus la firu Erend ar chena. Ar is cumma tégtis fir ocus mná i cathaib ocus i conghalaib, eo fuirmed in rechta 25 sa Adamnáin. Is e tra cctprecept no gnathaiged Pátraic mac Calpraind, fochraici nime ocus píana ifirn do indis dona dóinib no chretitis in coimid. Is e din ba menciu dogníd

21 fer LBr.

[LU:]

comarba Petair do Philip mac Gordián do ríg Román, diá ro chreit in comhid, ocus dia ro chretset ilmíle aile in n-úair sin. Iss e sede cétrí do Rómánchaib ro chreit in slánicid (p. 31^b:) Isu Crist.

- 5   33. Is é seo scél gnáthaiges hÉli do innisin dō anmand na firén, ocus sé fó chrund bethad hi párdus. Ónd úair iárom oslaices hÉli in lebor de forcetol na n-anmand, tecait andsin anmand inná firén irrechtaib én n-glégl chuce do cach aird. Innisid dóib dan ar thús focraice inna firén, óibnius ocus 10 airera flatha nime, ocus at forbælti-seom in n-airet sin. Inni-
sid *immorro* doib iarsin piána ocus todernama iffirn ocus er-
bada lathe bratha, ocus is follus co mór gné m-broin fair-seom fessin ocus for Enóc, conid íat-sin da brón flatha nime. Laaid hÉle iarsin in lebor, ocus ferait ind eóin nuallguba dermar

[LBr:]

15 Petur ocus Pol ocus na hapstail noemu archena. Is e so din precept doroine Siluestar abb Roma do Chonsatin *mac* Helena do rig in domain isin mordáil, dia ro hídpair in Róim do Petur ocus do Pol.

33. Is e so dín precept gnathaigeas hElii do anmandaib 20 na firian, ocus se fo chrúnd bethad i parthus. On uair tra oslaices hElii in lebor do precept, tecait andsin anmand ina firén i rechtaib én n-gel chuice di cech aird. Indisid tra doib ar túis focraice na firén, óibnius ocus airera *flatha* nime, ocus it forbältig-sium in airet sin. Indisid *immorro* doib 25 iarsin piana ocus todernama ifirn ocus érbadu lathi brátha, ocus is follus co mor fair-sium gné m-bróin ocus tóirsi and sin ocus for Enócc, conid iat-sin da brón *flatha* nime. Laaid hElii iarsin uad lebor in precepta, laait *immorro* ina heoin nuallguba n-dermáir estib in tan sin ocus tendait a n-eti fria

[LÚ:]

ind úair sin ocus tennait a n-ette fria curpu, co tecait srotha
fola estib ar ómun pían n-iffirnd ocus lathe brátha.

34. In tan iarom is iat anmand inna nám dianid erdalta síraittreb flatha nimi, dogniat in guba sin, bá dethbiri do dainib in domain, cíamtis déra fola, dognetís oc crochill 5 lathi brátha, ocus pían n-iffirnd. Is and sin icsas in comdiu a chommáin féin fri each n-duni isin domun, i. fochraice dona firenaib ocus píana dona peedachaib. Cuirfitir iarum *amal* sin in peedaig i fudomain péne suthaine forsa n-íadfa glas brethre Dé fó míscайд bretheman brátha tri bith sír. Bér- 10 tair *immorro* ind náim ind fireóin lucht na deirce ocus na trócairi for deis Dé do bithaittreb flatha nimi, i. áit i m-biat isin mórglóir sin cen aés cen urchra cen crích cen forcend tria bithu sír.

[LBr:]

corpaib, co tecait srotha fola estib ar uamun pian ifirn ocus 15 lathi brátha.

34. In tan tra is iat anmand ina firén ocus na noem dianid irdalta siraitreb *flatha* nime, dogniat in n-guba sin, ba dethbir dó dóinib domain, ciamtis déra fala, dognétís ar uamun lái brátha. Beti iarom uile immda ocus imnedai mora isin 20 lái sin, i. lathi brátha. Is and sin hícsas in coimdid a chomáin fén fri cech oenduine isin domun, píana laiss dona peedachaib, fodraici *immorro* dona ffrenaib. Cuirfithir din am-laid sin i fúdomain na pene suthaine, conus iadfa glass brétri Dé fo míscайд brethemun brátha. Berthar din na nójim ocus 25 na fireóin lucht na derci ocus na trócaire for deis Dé do bithaitreb. Beidh iarom isin morgloir sin i n-oentaid dia-dachta ocus doenachta *maic* Dé, isin oentaid is uaisli cech n-oentaid, i n-oentaid na nójemtrinoti, athar ocus *maic* ocus spírtu noim. Al- trocairi Dé tria immpidi Adamnain etc. 30

[LU:]

35. Is amlaid iarom atá in chathir sin, i. flaith cen úaill, cen díummus, cen gói, cen écnach, cen diupart, cen taithlech, cen gres, cen ruci, cen mebail, cen mélacht, cen tmúth, cen mórdatalaid, cen teidm, cen galar, cen bochtai, cen 5 nochtai, cen díth, cen díbad, cen chasir, cen snechta, cen gáith, cen flechud, cen deilm, cen toraind, cen dorche, cen úardatalaid, flaith úasal adamra ærerda, eo suthi, eo soilsi, eo m-bolud tíri láin hi fail ærer cech mathiusa.

Finit . amen . finit.